

AEZ301 Hayat Bilgisi Öğretimi

Dr. Fehmi Demir

Siirt Üniversitesi

Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

Kaynaklar

- MEB İlkokul **Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı**, Sayı:66/28.07.2026.
- Edt. Cihat Yaşaroğlu. Maarif Modeli Çerçevesinde Hayat Bilgisi Öğretimi. Pegem Akademi Yayınları
- Edt. Semra Güven-Selahattin Kaymakçı. **Hayat Bilgisi Öğretimi**. Pegem Akademi Yayınları
- Edt. Mehmet Gültekin. **Hayat Bilgisi Öğretimi**. Nobel Yayıncılık
- Edt. Selahiddin Öğülmüş. **Hayat Bilgisi Öğretimi ve Öğretmen El Kitabı**, Pegem Akademi Yayınları
- Edt. Vedat Aktepe-Mevlüt Gündüz. **Kuramdan Uygulamaya Hayat Bilgisi Öğretimi**, Pegem Akademi Yayınları

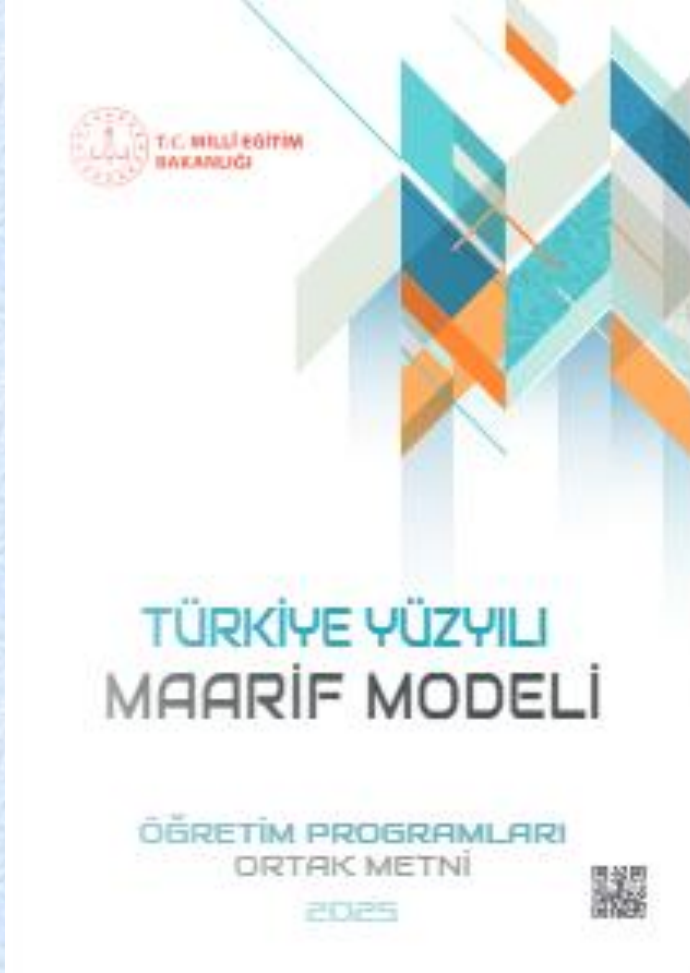
Kaynaklar

- Edt. Cihat Yaşaroğlu. **Maarif Modeli Çerçevesinde Hayat Bilgisi Öğretimi.** Pegem Akademi Yayınları

- Edt. Vedat Aktepe-Mevlüt Gündüz. **Kuramdan Uygulamaya Hayat Bilgisi Öğretimi,** Pegem Akademi Yayınları

Kaynaklar

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni
- Kaynak: mufredat.meb.gov.tr

- Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı
- Kaynak: mufredat.meb.gov.tr

Dersin İşleyişı

Ödevler

Derse Katılım

Dersin İşleyişi

Vize

Final/Bütünleme

İletişim

 Siirt Üniversitesi

English

Kullanıcı Adı

Şifre

Sayıların Toplamı

Oturum Açmak İçin Kalan Süre 04:47

fehmi.demir@siirt.edu.tr
drfehmidemir@gmail.com

484 211 1111-3187

«Hayatta en büyük mucize
küçükken iyi bir öğretmene
denk gelmektir.»

Bilgi deneyimden gelir. «Bilgi malumat değildir.
Bilmenin tek yolu deneyimlemektir.»

Albert Einstein

Hiçbir insanın **bilgisi**, edindiği **tecrübenin ötesine**
geçemez.

John Locke

Deneyimden daha güçlü bir öğretmen yoktur, ama
öğrenme isteği bulunmadıkça bir şey öğrenilemez.

Bernard Shaw

Hayat Bilgisi

Hayat Bilgisi Nedir?

- “Çocuğun çevresine **başarılı**, **etkin** ya da **olumlu** bir biçimde **uyum** yapmasını sağlayan ilk derstir” (Binbaşıoğlu, 2003).
- “Doğal ve toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bir **bağ kurma süreci** ve bu sürecin sonunda elde edilen **dirik bilgilerdir**” (Sönmez, 2005).
- “**İyi insan, iyi bir vatandaşı** yetiştirmek amacıyla sosyal bilimlerin ve doğa bilimlerinin yaşama yönelik konularını **kaynaştırarak** bir bütünlük içerisinde ele alan bir **ilkokul dersidir**” Sağlam (2014).
- İlkokul çağındaki çocukların olgu, olay ve bilgileri bir bütün halinde algılayabilmeleri için disiplinlerarası bir yaklaşımla oluşturulmuş derstir. (MEB, 2024).

Hayat Bilgisi Dersi Ne Zaman Verilir?

İLKÖĞRETİM KURUMLARI (İLKOKUL VE ORTAOKUL) HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERSLER		SINIFLAR							
		İLKOKUL				ORTAOKUL			
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5
	Hayat Bilgisi	4	4	3					
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								2
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1
	Beden Eğitimi ve Oyun	5	5	5	2				
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım							2	2
	Trafik Güvenliği				1				
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım					2	2		
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1
	İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2				

Hayat Bilgisi Öğretimi Nerede Verilir?

- Öğrencilerin **aktif katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı** ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir **sınıf iklimi** oluşturulmalıdır.

Hayat Bilgisi Öğretimi Neden Verilir?

- Bireyin **kendini tanıması**
- Temel **yaşam becerilerini geliştirme**
- Hem kendi hem de toplumun **değerlerini geliştirme**
- Çevreyi tanıma, çevre ile günlük hayatı **ilişkilendirme**
- Toplumu **tanıma ve uyum** sağlama

Hayat Bilgisi Öğretimi Neden Verilir?

- Bireyin **kendini tanıması**
- Temel **yaşam becerilerini geliştirme**
- Hem kendi hem de toplumun **değerlerini geliştirme**
- Çevreyi tanıma, çevre ile günlük hayatı **ilişkilendirme**
- Toplumu **tanıma ve uyum** sağlama

Hayat Bilgisi Dersi Nasıl Verilir?

- Bütüncül bir bakış açısı
- Farklı öğretimi yöntem ve teknikleri
- Disiplinler arası ilişkiler
- Bağlam temelli yaklaşım
- Farklılaştırılmış uygulamalar
- Aktif katılım
- Hazırbulunuşluk düzeyini ve öğrenme profilini dikkate alma

Hayat Bilgisi Dersinin

Hayat Bilgisi Dersi Öğretimi Programının Amacı

- Öğrencinin kendisini, yaşadığı toplumu ve dünyayı **tanıma**.
- ‘Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile kendini ve çevresini tanıyan, sağlıklı ve güvenli bir yaşam süren, ailenin önemini ve toplumun değerlerini özümseyen, yaşadığı yeri ve ülkesini seven, çevresine ve doğaya karşı duyarlı, bilim ve sanatı önemseyen, araştırmacı, üretken, millî bilince ve manevi değerlere sahip bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır.’ (MEB, 2026).

Hayat Bilgisi Öğretiminin Alt Amaçları

1. Fiziksel ve duygusal özelliklerini fark ederek kendilerini tanımaları,
2. Yeteneklerini ve gelişime açık alanlarını keşfetmeleri,
3. Okula uyum sağlamaları,
4. Kişisel alanların önemini kavramaları,
5. Trafik kurallarına uygun davranmaları,
6. Sağlıklı ve güvenli yaşam becerilerini kazanmaları,
7. Aile bütünlüğünün ve ailenin toplumsal yaşam için önemini fark etmeleri,
8. Çocuk olarak haklarını fark etmeleri ve sorumluluklarını yerine getirmeleri
9. Yakın çevrelerinden başlayarak ülkelerini ve dünyayı tanımaları,

Hayat Bilgisi Öğretiminin Alt Amaçları

10. Afet bilinci kazanmaları ve afetlerde yaşam becerilerini uygulamaları,
11. İnsan ve çevre arasındaki ilişkileri keşfetmeleri,
12. Sürdürülebilir çevre bilincini yaşamlarına yansıtmaları,
13. Bilim, teknoloji ve sanatın insan hayatındaki yerini kavramaları,
14. Millî ve manevi değerleri yaşamlarına yansıtmaları,
15. Temel yaşam becerilerini geliştirmeleri,
16. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanmaları amaçlanmaktadır

İlkokulda Hayat Bilgisi Öğretiminin Yeri

- Hayat bilgisi dersi, ilkokulun ilk üç sınıfında (4+4+3) okutulan **okul ve toplum kuralları**nın kazandırıldığı/ilk olarak verildiği derstir.
- Bütün ilkokul programlarında yer alan hayat bilgisi dersi, **disiplinler arası bir yaklaşım** ile oluşturulmuştur. Derste, farklı alanların içeriklerine bir arada bütüncül bir şekilde yer verilmektedir.
- **Programın içeriği**; Türkçe, sosyal bilgiler, fen bilimleri, matematik, trafik güvenliği, din kültürü ve ahlak bilgisi, insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi, görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi ve oyun gibi disiplinlerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

İlkokulda Hayat Bilgisi Öğretiminin Önemi

- Mutlu ve başarılı bireylerin yetişmesi
- Sağlıklı bir toplumun oluşturulması
- Doğal ve toplumsal çevreye uyum sağlama
- Sonraki derslerin temelini oluşturma

Hayat Bilgisi Dersi Öğretimi Programının İlkeleri

- Dersin öğretiminde kolaydan zora, yakından uzağa, basitten karmaşığa bilinenden bilinmeyene ve somuttan soyuta ilkelerine dikkat edilmelidir.
- Kazandırılmak istenen kavram, bilgi, beceri ve değerler ezberletilmeden gezi, gözlem, araştırma, inceleme, deney, uygulama ve oyunlarla kavratılmalıdır.

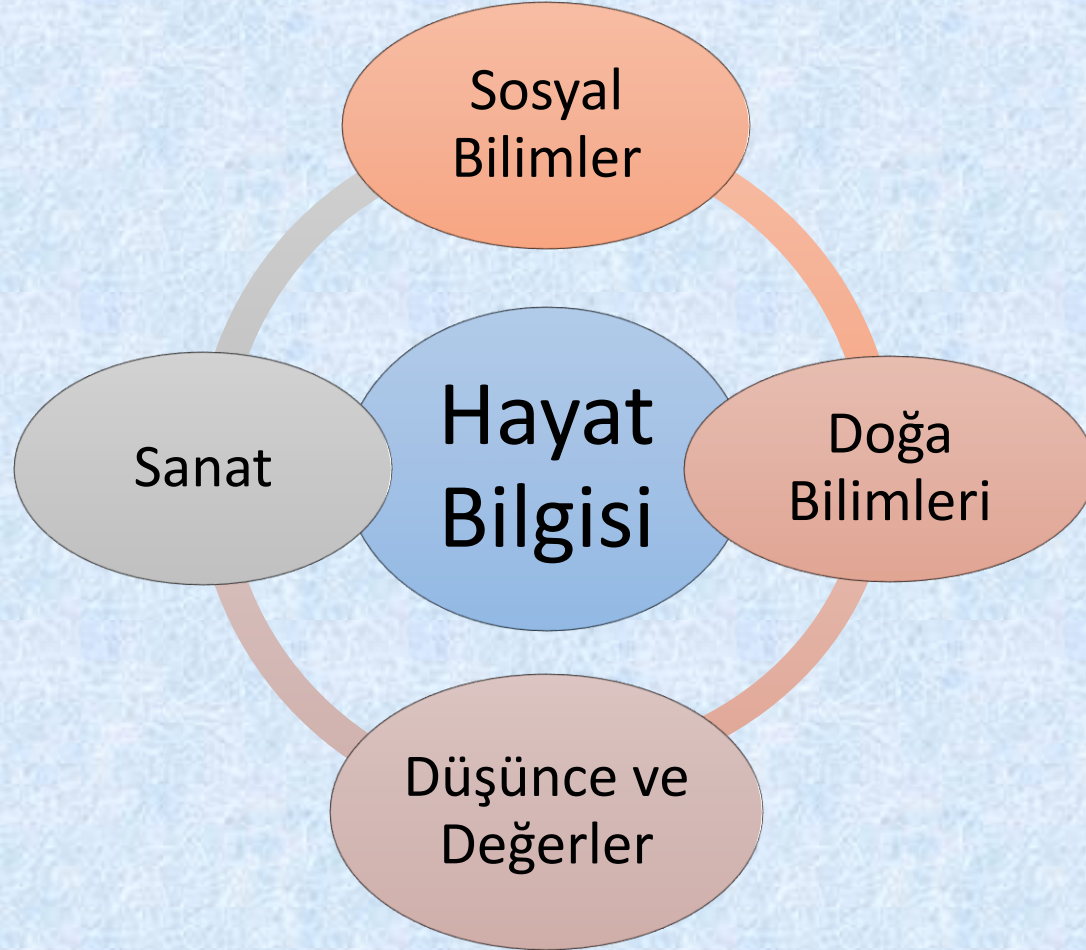
Hayat Bilgisi Dersi Öğretimi Programının İlkeleri

- **Yaparak yaşayarak** öğrenme fırsatı sağlanmalıdır.
- Yapılacak çalışmalarda öğrencilerin temel **ihtiyaç ve güdülerinden hareket** edilmeli.
- **Çok yönlü değerlendirme** yapılmalı.
- (Süreç, sonuç) Değerlendirme sonucuna göre eksiklikler tespit edilerek tedbirler alınmalı.

Hayat Bilgisi Dersi Öğretimi Programının İlkeleri

- Öğrenciler gerçek yaşantılara sokularak, eşya ve olayları kendilerinin incelenmesi sağlanmalı ve elde ettikleri bilgi ve çıkarımları farklı yollarla (resim, hikaye, söz, afiş) ifade etmeleri sağlanmalı.
- Planlı, düzenli ve yöntemli çalışma kazandırılmalı.

Hayat Bilgisi Dersinin Kapsamı

- Bu dönemde çocuk hayatı bir bütün olarak algılar.
- Yaşam ve vatandaşlık bilgi ve becerileri
- Sosyal bilgiler (tarih, coğrafya, ekonomi)
- Fen bilimleri (fizik, kimya, biyoloji)
- Toplu öğretim, disiplinlerarası yaklaşım

Hayat Bilgisi Dersi Öğretimi Programının İçeriği

Hayat bilgisi programının içeriği genel amaçlar, temel yaşam becerileri, değerler ve kavramlar ile ünite ve kazanımlardır.

Öğrenme alanı yaklaşımı esas alınarak hazırlanan programda, üç sınıf düzeyinde aynı isimle adlandırılan, altı öğrenme alanı bulunmaktadır.

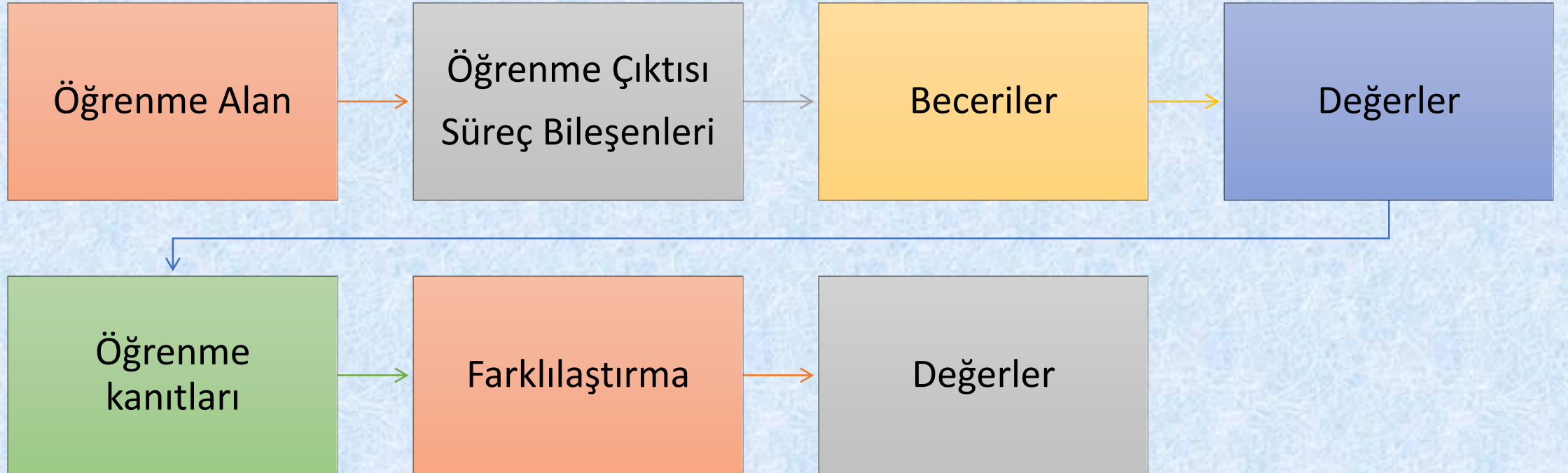
Öğrenme Alanları

1. Ben ve Okulum,
 2. Sağlığım ve Güvenliğim,
 3. Ailem ve Toplum,
 4. Yaşadığım Yer ve Ülkem,
 5. Doğa ve Çevre,
 6. Bilim, Teknoloji ve Sanat
- Okul Temelli Planlama

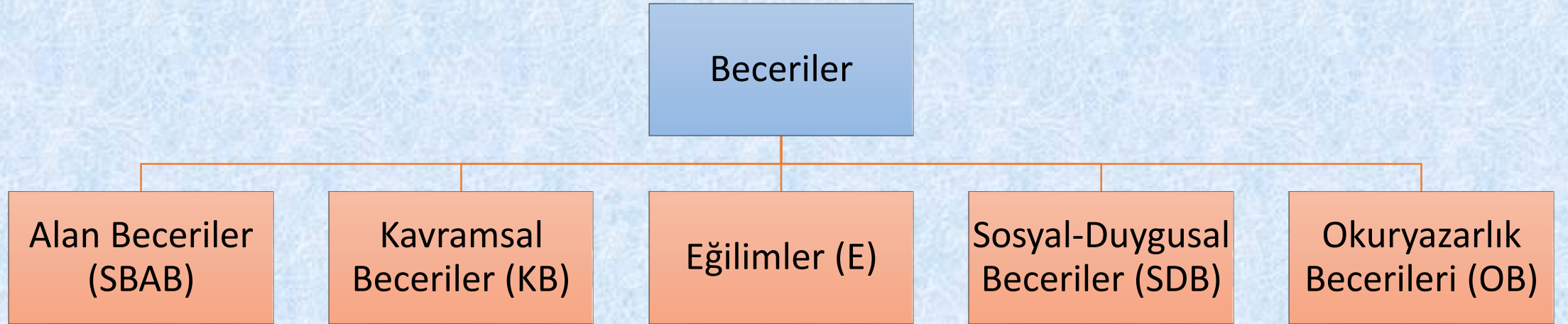
Hayat Bilgisi Dersinin Üniteleri

No	Öğrenme Alanı Adı	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf	
		Öğrenme Çıktıları Sayısı	Ders Saati	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Ders Saati	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Ders Saati
1	Ben ve Okulum	4	24	4	24	3	18
2	Sağlığım ve Güvenliğim	4	24	4	24	3	18
3	Ailem ve Toplum	3	20	3	20	3	18
4	Yaşadığım Yer ve Ülkem	5	28	5	28	4	18
5	Doğa ve Çevre	4	24	4	24	4	18
6	Bilim, Teknoloji ve Sanat	3	18	3	18	3	13
	Okul Temelli Planlama	-	6	-	6	-	5
	Toplam	23	144	23	144	20	100

Hayat Bilgisi Dersi Öğretimi Programının Kavramları

Hayat Bilgisi Dersi Öğretimi Programının Kavramları

Yararlanılan Kaynaklar

Binbaşıoğlu, C. (2003). *Hayat bilgisi öğretimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık

MEB. (2026). Hayat bilgisi öğretim programı. Ankara.

Sağlam, H. İ. (2015). *Hayat bilgisi öğretimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık

Şimşek, S. (2014). *Sınıf öğretmenleri ve adayları için hayat bilgisi öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık

Sönmez, V. (2010). *Hayat bilgisi öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.